

Žalobou, podanou dne 12. března 1934 u krajského soudu v J., se žalobce domáhá na žalovaném, u kterého byl zaměstnán jako kočí od konce listopadu 1932 do 21. prosince 1932, náhrady škody proto, že dne 21. prosince 1932 byl koněm žalovaného, jenž byl svěřen žalobci k opatrování, kousnut do hlavy, přitlačen na žlab a pak povelan na zemi, a že tak utrpěl tržnou ránu a otřes mozku, z čehož se vyvinula duševní choroba. Nižší soudy zamítly žalobu.

Nejvyšší soud zrušil z podnětu žalobcova dovolání rozsudky nižších soudů i s předchozím řízením pro zmatečnost a žalobu odmítl.

Důvody :

Žaloba byla podána u krajského soudu v J. dne 12. března 1934 a doručena žalovanému dne 21. března 1934, to jest po účinnosti zákona č. 131/1931 Sb. z. a n., jež nastala dne 1. ledna 1932 (§ 43 dotčeného zákona). Vyhláškou č. 44/1932 Sb. z. a n. bylo zřízeno oddělení pro pracovní spory u okresního soudu v N. a zahájilo činnost dne 1. září 1932. U tohoto soudu má žalovaný svůj obecný soud a v jeho obvodě má i svou rolnickou usedlost (provozovnu). Žalobce se domáhá na žalovaném, u kterého byl zaměstnán jako kočí od konce listopadu 1932 do 21. prosince 1932, náhrady škody proto, že dne 21. prosince 1932 byl koněm žalovaného, jenž byl svěřen žalobci k opatrování, kousnut do hlavy, přitlačen na žlab a pak povelan na zemi, a že tak utrpěl tržnou ránu a otřes mozku, z čehož se vyvinula duševní choroba. Podle toho šlo v souzené věci o nárok na náhradu škody, vzniklé při výkonu služby, a proto o náhradní nárok z poměru pracovního, založeného smlouvou soukromoprávní, vzniklý mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem (§ 1, 2 c) zák. č. 131/1931 Sb. z. a n.). Rozhodovati o takových sporech jsou však výhradně příslušné pracovní soudy (§ 1 řech. zák.) neb oddělení okresního soudu pro spory pracovní, pokud jsou zřízeny. Ježto žaloba byla v souzené věci podána u krajského soudu v J. a spor byl projednán a rozhodnut v první stolici tímto krajským soudem a v druhé stolici vrchním soudem v P. a § 45 j. n. zde neplatí, jak bylo vyloženo v rozhodnutí č. 15324 Sb. n. s., jsou rozsudky obou nižších soudů i řízení jim předcházející zmatečné podle § 477 č. 3 c. ř. s. K tomuto zmatku bylo přihlížeti z úřadu. Bylo se tudíž usnésti, jak ve výroku uvedeno (§§ 471 č. 7, 477, odst. 1, 478, 513 c. ř. s.).

Čís. 16356.

Třetí osoba může platně převzít splnění (§ 1404 obč. zák.) závazků, které dlužníkovi vzniknou teprve v budoucnosti z určitého právního poměru.

Platnost a účinnost převzetí splnění jest posuzovati podle jeho právního důvodu.

Dohodne-li se třetí osoba s dlužníkem, že opatří jeho věřiteli plnění (§ 1404 obč. zák.), aniž se jí má dostatí za její plnění vzájemné hod-

noty, jde o darovací slib, k jehož platnosti se vyžaduje forma notářského spisu (§ 1 písm. b) zák. č. 76/1871 ř. z.).

(Rozh. ze dne 1. října 1937, Rv II 326/36.)

Proti žalobě, jíž se žalobkyně na žalovaném manželovi domáhá zaplacení 3.500 Kč jako nedoplatku z tržové smlouvy zřízené ve formě notářského spisu, kterýžto dluh žalovaný uznal, takže byl o něm vydán částečný rozsudek, namítl žalovaný k započtení vzájemnou pohledávku 950 Kč. Soud první stolice neuznal k započtení namítanou pohledávku po právu. Odvolací soud ji uznal po právu.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek soudu první stolice.

D ů v o d y:

Odvolací soud převzal zjištění soudu první stolice, že žalovaný odpíral platiti jakékoliv advokátní útraty za svého nezletilého syna Oskara P., a že proto nepodepsal plnou moc advokátu Dr. J. Podepsal teprve, když se mu žalobkyně zavázala, že útraty právního zastupování zaplatí sama, až obdrží od své sestry zapůjčených jí asi 2.000 Kč, což bylo podmínkou jejího závazku k placení advokátních útrat. Bylo nesporné, že žalovaný zaplatil Dr. J. na útratách 950 Kč. Skutková zjištění nižších soudů jsou závazná i pro soud dovolací. Ze skutkových zjištění nižších soudů však vyplývá, že se žalovaný podepsáním plné moci zavázal zaplatiti Dr. J. veškeré útraty, jež vznikly zastupováním Oskara P., a že žalobkyně převzala vůči žalovanému závazek, že uvedené útraty sama zaplatí, aniž si vymínila vzájemnou hodnotu. Taková smlouva jest podle své právní povahy převzetím plnění podle § 1404 obč. zák., jak již správně vystihl odvolací soud. To, že tu v době dojednání smlouvy nebyl ještě žádný závazek, anebo žádný dluh žalovaného u Dr. J-a, nebylo na závadu platnosti smlouvy o převzetí závazku k plnění dluhu, poněvadž není zákonného ustanovení, které by platnost smlouvy o převzetí závazku plnění podle § 1404 obč. zák. omezovalo na závazky dlužníka, jež v době ujednání smlouvy již tu byly, a nedopouštělo smlouvu o závazcích, jež dlužníkovi v budoucnosti z určitého právního poměru vzniknou. Platnost a účinnost převzetí závazku plnění je třeba posuzovati podle jeho právního důvodu. Žalovaný ve sporu netvrdil, že žalobkyně byla z nějakého určitého právního důvodu povinna platiti advokátské útraty Dr. J. za žalovaného, zejména proto, že žalovaný nemohl je uhraditi pro nedostatek hmotných prostředků (§ 143 obč. zák.). Převzala-li však žalobkyně plnění za žalovaného u Dr. J. a nedostalo se jí za její plnění vzájemné hodnoty a nebyla-li k tomu z jiného právního důvodu povinna, šlo o smlouvu darovací bez skutečného odevzdání, k jejíž platnosti se vyžaduje podle § 1 písm. b) zák. č. 76/1871 ř. z. forma notářského spisu, a ta zachována nebyla. Z neplatné smlouvy nevzešel žalobkyni žádný závazek ani žalovanému žádný nárok. Zaplatil-li tedy žalovaný advokátní útraty Dr. J., učinil tak s právním účinkem jen za sebe, nikoli za žalobkyni. Vzájemná pohledávka

žalovaného 950 Kč, namítaná k započtení a opřena o smlouvu mezi spornými stranami platně nevzniklou, není proto po právu. Soud prvě stolice uznáv, že tato vzájemná pohledávka žalovaného není po právu, nezabýval se ovšem otázkou, zda by mohla obstáti z důvodu bezdůvodného obohacení, o které žalovaný ji též opřel. Žalovaný to však v odvolání nevytýkal. Neměl proto odvolací soud důvodu, aby tuto otázku řešil.

Čís. 16357.

Zmatečnost usnesení (§ 41 h) zák. č. 100/1931 Sb. z. a n.), jímž pozůstalostní soud odkázal jednoho z účastníků pozůstalostního řízení, z nichž žádný dosud nepodal dědické přihlášky, na pořad práva, k tomu konci, aby dokázal svoje dědické právo bez udání koho a oč má žalovati.

Dokud nedošlo ke kolisi přihlášek presumptivních dědiců, nelze rozhodnouti pořadem práva o dědickém právu. Otázku, zda zanikla či nezanikla fideikomisární substituce pro tvrzené odmítnutí dědictví fideikomisárním substitutem, je řešiti pořadem práva teprve tehdy, došlo-li ke kolisi dědických přihlášek k témuž podílu pozůstalosti.

(Rozh. ze dne 6. října 1937, R I 1036/37.)

Podle notářského spisu ze dne 25. března 1910 uzavřeli manželé Eduard a Emilie R-ovi dědickou smlouvu a zřídili společný vzájemný testament tohoto obsahu: 1. Zemře-li některý ze smluvců dříve než druhý, stává se manžel, který zůstane na živu, universálním dědicem zemřelého, a to jako smluvní dědic k třem čtvrtinám a jako dědic ze závěti k jedné čtvrtině pozůstalosti. 2. Dále pořizují tak, že — ovšem po jejich úmrtí — mají pozůstalost po později zemřelém jednom z manželů, tedy po předním dědici, obdržeti zákonní dědici Eduard R-a a zákonní dědici po Emilii R-ové. Co se však týká tohoto fideicommissum eius, quod supererit, ponechává se smluvci, který druhého přežije (přednímu dědici) úplná volná dispozice s pozůstalostí právními jednáními mezi živými. Dne 24. února 1925 Eduard R. zemřel. Jeho zákonnými dědici byli vdova po něm Emilie R. a zůstavitelův synovec Antonín R. Oba uznali dotčenou dědickou smlouvu a uvedenou vzájemnou závěť a podle zápisu ze dne 8. června 1925, sepsaného u notáře jako soudního komisaře, nepodal Antonín R. dědickou přihlášku a prohlásil, že si na pozůstalost nečiní žádné nároky ani dědické, ani z jakéhokoli jiného právního důvodu. Byla proto celá pozůstalost odevzdána zůstavitelově vdově Emilii R-ové s omezením fideikomisární substitucí nařízenou v odst. 2 řečené dědické smlouvy a vzájemné závěti ve prospěch zákonných dědiců po Eduardu R. a Emilii R. Dne 2. května 1936 zemřela také Emilie R., zanechavši závěť, v níž ustanovila universálním dědicem faráře v obci G. a učinila různé odkazy. Zůstavitelka byla i vlastníci domu č. p. 231 v Ú., a to ideální polovice podle kupní smlouvy z 21. března 1907 a druhé polovice, zatížené fideikomisární substitucí, již nabyta na základě odevzdací listiny z pozůstalosti po svém manželu. Při jednání konaném dne 28. července 1936 u notáře jako soudního ko-